

יום חמישי, י"ב בסיוון התשפ"ו
28 במאי 2026

נאומו המלא של הרמטכ"ל, רב-אלוף אייל זמיר מטקס סיום קורס פיקוד

ושליטה

בחג השבועות – יום מתן תורה, אותו חגגנו לא מזמן, אמרו חז"ל: "אם ישראל מקבלים את התורה אתם מתקיימים, ואם לא אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו". ואכן לאורך הדורות הבין עם ישראל שהתורה היא המצפן המעצב את הדרך שלנו כיחידים וכעם בעל תכלית המלכדת את כולנו. גם התורה הצבאית בה העמקתם בשנה זו, היא יסוד מרכזי בבניית הכוח הצבאי שלנו להגנה על המדינה. בלעדיה אנחנו נהיה בתוהו ובוהו ביטחוני.

מפקד המכללות הצבאיות, האלוף דן נוימן,

פרופסור יוסי בן ארצי מאוניברסיטת חיפה, אכן אני מזדהה עם הדברים שלך, התואר האקדמי הוא חלק מהכשרת הקורס הזה, וחלק מבניית העולם הרחב של המפקדים וחלק חיוני מהכשרת המפקדים בצה"ל והתשוקה ללמידה היא חלק מתכונותיו החשובות ביותר של המפקד והיא באמת לעולם לא נגמרת.

משפחות שכולות יקרות,

בני המשפחות היקרים,

מפקדי הקורס,

ואתם, בוגרי פו"ם היקרים,

במעמד מסוג זה, בסיומו של קורס ארוך ויוקרתי העוסק בפיקוד, בערכים ובתורת לחימה, נהוג כי המפקד הבכיר, במקרה הזה זה אני, עולה ומעניק מניסיונו לקהל המפקדים החדש. אבל אתם רואים אותם פה, חבורה מופלאה. יש עשרות נאומים מפורסמים כאלה, מהארץ ומהעולם, בהם המפקד הבכיר מטיף תורה, מספר על החוויות שהוא חווה במהלך שירותו, על קרבות ועל מורכבויות, ומבסס את דבריו על התפיסה אותה אנחנו מלמדים כבר בבה"ד 1: "ממני תראו וכן תעשו".

אולם בבואי לנאום בפניכם היום, עברתי על תיק הנתונים המפרט את מסלולו הצבאי של כל אחד ואחת מכם. בניגוד למחזורי עבר, שלמדו היסטוריה צבאית כאן על ספסלי המכללות, אתם הגעתם לקורס כשההיסטוריה נכתבת בידכם ממש. הבאתם איתכם אל כיתות הלימוד את ריח אבק השריפה, את קולות הקשר, את תובנות הסמטאות של עזה, את אדמת הלבנון, את האוויר של טהראן ואת הלילות ללא שינה של המודיעין והמבצעים.

הניסיון המבצעי שאותו צברתם בשנתיים וחצי האחרונות הוא חסר תקדים - ראיתם את פני המלחמה מקרוב. הובלתם לוחמים תחת אש, חלקכם נפצע בקרב, קיבלתם החלטות של חיים ומוות בשברירי שנייה, חוויתם את כאב האובדן הקשה של רעינו לנשק, והובלתם להישגים מבצעיים מדהימים. הניסיון הזה הוא הנכס היקר ביותר של צה"ל. הוא לא נלמד באף ספרות צבאית; הוא נכתב בדם, ביזע ובתושייה שלכם ושל פקודיכם.

חניכות וחניכים יקרים, בשנה האחרונה לקחתם את הניסיון הקרבי והמעשי הזה, יצקתם לתוכו חשיבה מערכתית, לימודים אקדמאיים ותפיסות פיקוד מתקדמות - וכעת הגיעה השעה להחזיר את השלם הגדול שנוצר חזרה אל השטח. חשבתי מה אוכל בכל זאת להעניק לכם, כצידה לדרך ממפקד הצבא, בעודי מביט בהשתאות בצעירים מלאי ניסיון. יהיו אלה שני דברים שאני רוצה לחדד - "גודל השעה" וחידוד "גודל התפקיד". זוהי עת מלחמה וערך השליחות המחבר בין כולנו - חד וברור מאי פעם.

מעל לשנתיים וחצי שאנו לוחמים בכל חזית ובכל גזרה להסרת איומים קיומיים. ברצועת עזה כיתרנו את חמאס, שחקנו את כוחו, שחררנו את כל חטופינו וביצרנו שליטה צבאית על הגזרה. בלבנון, פגענו ביכולותיו האסטרטגיות של חיזבאללה והחלשנו את כוחו. הרחקנו את איומי הפשיטה הישירה מעל הגבול והיישובים, ויצרנו מציאות ביטחונית חדשה ומשופרת, עליה אנחנו ממשיכים להילחם בנחישות ובהתמדה, גם ברגעים אלה ואותה אנחנו ממשיכים לעצב על מנת להבטיח את ביטחון יישובי הצפון. לצד אבדותינו הקשות ונפגעינו, אנו מכים בחיזבאללה באפן חסר תקדים ורב מימדי במודיעין מדויק, באש ובתמרון.

בתקופת זמן זו צה"ל שינה מהיסוד את תפיסת הביטחון שלו: אנו יוזמים, תוקפים ומסירים כל איום שמתהווה כנגד מדינת ישראל - כך גם יצאנו למבצעים ההיסטוריים "עם כלביא" ו"שאגת הארי". מכה ועוד מכה, אנו מכים את משטר הרשע האיראני, והציר האיראני כולו, אין הכלה ואין עצימת עיניים. זוהי תפיסה מאתגרת למימוש - היא שוחקת וקשה ותוצאותיה אינן מיידיות; שדה הקרב אינו סטרילי ולעיתים גובה גם מחירים כואבים, אולם זו חובתו של צבא ההגנה לישראל כלפי אזרחיו וכלפי מדינתו.

צה"ל שינה את פריסתו באופן משמעותי – אנו ניצבים היום לפני הישובים בקווי התקפה קדמיים, אנו מהווים חוצץ בין אויב לבין האזרחים. בכל אחת מהזירות אנחנו מצויים בצומת אסטרטגית – בין הסכמים היסטוריים לבין חזרה ללחימה עצימה – עלינו להמשיך לפקוח עיניים, לשמור על דריכות מקסימאלית ולשמר ולרחיב את הישגינו. בתוך כך, צה"ל מאתגר גם מבחוץ פנימה, תוך ניסיונות לגרור אותו למאבקים פוליטיים שאינם לו. השלכות המלחמה על כוח האדם, על הסד"כ, על המשמעת, על הנורמות וגם על המשפחות שלנו בבית – ניכרות וברורות. גם כאן נעמוד כחומה בצורה; נעשה רק מה שנכון; השיקול היחידי לנגד צה"ל – ביטחון המדינה ואזרחיה וזהו. נמשיך לפעול בממלכתיות, באחריות, בענווה, אנחנו מחויבים לייצר עבורכם ועבור הלוחמים היוצאים אחריכם לקרבות את התנאים הטובים ביותר להתמודדות עם אתגרי הלחימה הממושכת.

נמשיך ולפעול על מנת למלא את שורותיו של צה"ל בלוחמים הנדרשים לנו כדי לנצח; נמשיך לפעול ללא הרף על מנת לפתח את המענים המתקדמים ביותר הנדרשים לנו מול אימים חדשים בשדה הקרב; להבטיח עבורכם, ועבור משפחותיכם המסורות את תנאי השירות הראויים ואת המענים הנדרשים מול ההיעדרות הממושכת והגעגוע האינסופי.

זוהי כאמור תקופה היסטורית – זהו "גודל השעה" שבה כולנו מצויים. על מנת להבהיר את "גודלו" של התפקיד, אבקש לצטט את דבריו של מפקד הפלמ"ח הראשון – יצחק שדה, כך הוא אמר: "המפקד צריך לגלם באישיותו את הרעיון שלמענו אנו נלחמים..."; ועוד אמר: "היה צנוע וחזק, ממושמע ונבון, היה זהיר ונועז, וגם בחוריך יהיו כמוך ואיתם ננצח".

העמידה בדרישות תובעניות מעין אלה אינה פשוטה, אך היא מתארת היטב את התפקיד הייחודי של מפקד צבאי בצה"ל – תפקיד שאין דומה לו בעולם – בדרישות, באחריות ובסיפוק של ביצועו באופן מוצלח. מהיום האופק שלכם מתרחב. כמפקדי גדודים, טייסות, ספינות, וכקציני מטה בכירים, אתם תדרשו לראות את התמונה הגדולה והמלאה. לא רק את ה"איך", אלא גם את ה"למה".

תדרשו להוביל, להסתכל רחוק, לתכנן קדימה, ומעל הכל להיות אחראיים לאנשיכם. כשאני מביט בכם היום, אני נזכר בימים שלי כמפקד גדוד. אני זוכר את הרגעים שבהם עמדתי מול הלוחמים שלי בשטחי הכינוס, לפני יציאה למבצעים, וידעתי שהאחריות כולה מונחת על כתפיי. כמפקד גדוד צעיר, אתה מבין מהר מאוד שהתורה האמיתית נכתבת לפני הכל בפקודות שאנחנו מעבירים לפקודים, בשיחות האישיות בתוך סערת הקרב, ברגעי קבלת ההחלטות תחת אש.

שם, בשטח, הבנתי שתורה מאיתנו תצא – היא יוצאת מתוך השאלות הקשות שאתה שואל את עצמך בלילה אחרי התחקיר, מתוך היכולת להביט ללוחמים בעיניים, להודות בטעות, וללמוד כדי להיות טובים יותר בפעם הבאה. החיבור הזה, בין הלב של המפקד לבין לקחי השטח, הוא המצפן שינהיג אתכם מחר בבוקר.

אני יודע שאתם דור המפקדים שנלחם, הקריב והתמיד, התחזק והתחשל ממחדל השבעה באוקטובר – בו חוינו כישלון ואסון. מאז, צה"ל קם על רגליו והוביל לחימה היסטורית והירואית בזכות חייליו ומפקדיו.

כעת אתם שבים ליחידותכם. שבו עם האנשים שהיו בשדה הקרב. בלי אגו ושאלו אותם מה עשינו נכון? איפה שילמנו מחיר שלא היינו צריכים לשלם? מה ניתן לעשות אחרת? להמשיך ולכתוב את התורה. דאגו שזה מגיע לאנשים הנכונים. זוהי האחריות שלכם, ושלנו, כלפי דור הלוחמים, כלפי דורות המפקדים הבאים. שדה הקרב כפי שלמדתם ואתם יודעים זאת היטב הוא "ממלכת אי וודאות", מה שמאפיין אותו על פי רוב הוא ערפל הקרב – שם בתוך הדילמות הגדולות באה לידי ביטוי עליון המקצועיות שלכם, המקצועיות של צה"ל כולו – ועל חשיבותה של התורה הצבאית לצד הניסיון המבצעי בקבלת החלטות ובפעולות שלכם הם שיקבעו את גורל הקרב, גורל המערכה כולה.

מפקדי הקורס, הערכה רבה מגיעה לכם על ההובלה, על המקצועיות, האחריות והמחויבות. אני רוצה להודות לכם ולצוותים המקצועיים. אני מבקש להודות באופן אישי לאלוף-משנה איתמר מיכאלי, מפקד הקורס המסיים את תפקידו. איתמר, אני מודה לך על הכשרת דור המפקדים הבא, ועל רוח הפיקוד, הניסיון והערכים שהנחלת לחניכך – ומאחל הצלחה רבה בתפקידך החדש.

הערכה רבה גם לתת-אלוף רן אשכנזי, המסיים את תפקידו כמפקד צוות ועתיד לפקד על המרכז למפקדות ומטה מבצעי – תפקיד בעל חשיבות רבה. אני סומך עליך ובטוח כי תמלא את תפקידך החדש על הצד הטוב ביותר.

מפקדים, נפלה בידכם הזדמנות נדירה – שילוב אופטימאלי בין תפקיד וזמן. האחריות הנגזרת מכך גדולה, ועיניי האומה כולה נשואות אליכם בגאווה ובציפייה. אתם הערובה לעתידנו, אתם מפקדי המחר של צה"ל.

הלהקה, השיר האחרון ששרו כאן היה "הינני כאן" – היינו כאן למען המדינה, למען העם, למען ארץ ישראל, להגנה, לביטחון ולצור ישראל.

עלו והצליחו.